

TALEPAPIR – DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Samråd i Undervisningsudvalget tirsdag den 18. december 2018 fra 14.00 – 15.00
Titel	Svar på spørgsmålene T-U
Målgruppe	Undervisningsudvalget
Arrangør	Undervisningsudvalget
Taletid	Ca. 6 min.
Tid og sted	Undervisningsudvalget tirsdag den 18. december 2018 fra 14.00 – 15.00

Disposition

1. Indledning
2. Svar på spørgsmål T-U
3. Debat

1. Indledning

- Udvalget har efter ønske fra Annette Lind (S) stillet mig samrådsspørgsmål T og U.
- Jeg vil først læse spørgsmålene op og derefter give en samlet besvarelse.

Spørgsmål T

"Vil ministeren redegøre for den stigende grad af langtidsfravær i folkeskolen og hvordan ministeren vil komme problemet til livs?"

Spørgsmål U

"Hvad er ministerens holdning til, at det forhøjede langtidsfravær i folkeskolen ofte skyldes angst og andre psykiske lidelser, og anerkender ministeren at præstations- og perfektionskultur, som ses i gymnasiet og på universiteterne, nu også finder sted i folkeskolen"

2. Svar på spørgsmål T og U

Indledning

- Jeg vil gerne starte med at slå fast, at fravær er problematisk, uanset om det er af en kortere eller længere varighed.
- Vi ved, at elever med at højere fravær generelt trives dårligere fagligt og socialt.
- Fravær er derfor ofte en indikator på, at der er noget galt, og derfor har vi også fra regeringens side fokus på området.
- Man kan ikke sætte en fast grænse for, hvornår fravær risikerer at få alvorlige konsekvenser. Det afhænger af den enkelte elev.

- Nogle elever kan være væk fra skolen i længere tid uden at få et alvorligt fagligt og socialt efterslæb, mens der for andre skal mindre til.
- Med det in mente kan vi kigge på tallene.

Redegørelse for fravær

- Sidste skoleår var det gennemsnitlige fravær i folkeskolen på knap 6 procent.
- Det betyder, at eleverne i gennemsnit var væk fra skolen næsten 12 dage på et skoleår.
- Der kan være forskellige grunde til, at elever er fraværende.
- Skolerne skal registrere, om eleven er fraværende 1) på grund af sygdom, 2) med skolelederens tilladelse, eller 3) om der er tale om ulovligt fravær.
- Hovedparten af fraværet i folkeskolen skyldes sygdom.
- Det gennemsnitlige fravær er steget en smule over de senere år (fra 5,3 procent i 2014/2015 til 5,9 procent i 2017/2018)
- Når der er kommet mere fravær skyldes det en stigning i omfanget af fravær, som gives med skolelederens tilladelse.
- Sygefraværet og det ulovlige fravær har været mere eller mindre konstant de senere år.
- Over de senere år er der sket en lille stigning i andelen af elever, som samlet set er fraværende mellem 20 og 40 dage på et helt skoleår.
- Derudover er der også en mindre gruppe elever – cirka tre procent – som har mere end 20 procent samlet fravær på et skoleår. Omfanget har været nogenlunde det samme i de senere år.

Baggrund for fravær

- Der er forskellige grunde til, at elever har meget fravær.
- I nogle tilfælde kan det skyldes forældresvigt.
- Andre gange stopper børn og unge med at komme i skole, fordi de rammes af, hvad man kan kalde skolevægning.

- Det præcise omfang af skolevægring kender vi ikke, men 60 procent af landets PPR-chefer vurderer, at omfanget af skolevægring har været stigende i de sidste par år.
- Det er bekymrende.

Regeringens initiativer

- Hvad vil regeringen så gøre for at imødekomme problemer med fravær?
- Indsatsen mod fravær skal afspejle, at der er helt forskellige årsager til, at elever har meget fravær.
- Regeringen har igangsat en række forskellige initiativer.
- Som led i aftalen om indsats mod parallelsamfund indfører regeringen fra næste skoleår krav om styrket forældreansvar.
- Det indebærer, at børne- og ungeydelsen bortfalder, hvis et barn uden gyldig grund har mere end 15 procent ulovligt fravær i et kvartal.
- Initiativet er et tydeligt signal til forældre om, at de har et ansvar for, at deres børn møder i skole.
- Økonomiske sanktioner får ikke børn tilbage i skolen, hvis de har skolevægring. Her må sættes ind med hjælp og en forebyggende indsats.
- Med satspuljeaftalen for 2019 er der derfor afsat penge til, at PPR i højere grad skal tilbyde behandlingsforløb målrettet børn med psykiske vanskeligheder.
- Det skal blandt andet forebygge, så børn i mistrivsel ikke udvikler alvorlig angst, så de ikke kan passe deres skole.
- Fravær kan være en indikator for mistrivsel, og vi skal hele tiden være opmærksomme på, om der er børn, som kommer i klemme.
- Med folkeskolereformen indførte vi en længere skoledag. Følgforskningen viser, at sårbare elever er udfordret af det.
- Blandt andet derfor har regeringen foreslået at justere folkeskolereformen ved at forkorte skoledagen.
- En kortere skoledag skal give plads til noget af alt det andet, som også er en del af det gode børneliv – leg, sport og fritid.

- Indsatsen mod fravær handler også om synlighed og øget opmærksomhed, der hvor der er problemer.
- Vi ved fra undersøgelser, at man i mange kommuner ikke har det fulde overblik over omfanget af fraværproblemer.
- Regeringen og KL har derfor aftalt at samarbejde om bedre fraværdata. Retvisende data er en forudsætning for en systematisk indsats.

Det gode børneliv – et fælles ansvar

- Det er vigtigt at huske, at indsatsen mod fravær også handler om ting, det er svært at lovgive om fra Christiansborg.
- Det kan handle om forældreansvar.
- Det handler om det gode børneliv i bred forstand.
- Vi skal være på vagt over for perfektionskulturen. Og her skal vi passe på med at reducere det til et spørgsmål om test, prøver og karakterer.
- Prøver og karakterer har i øvrigt altid været en integreret del af det at gå i skole.
- Den første karakterskala blev indført i det danske uddannelsessystem med forordning af 11. maj 1775 om universitetseksaminer.
- Og der blev brugt karakterer i grundskolen for 200 år siden – i det, der hed ”almueskolen”. Det fremgår i bestemmelserne i skoleanordningen af 29. juli 1814 både for land og by.
- Hvis man læser i denne skoleanordning kan man se, at der blev afholdt eksaminer to gange om året, hvor eleverne offentligt skulle ”overhøres og gøre Rede for, hvad de have lært”. Eleverne fik på denne baggrund karakterer for deres faglige standpunkt, flid og opførsel.
- Karaktererne afgjorde, hvilken rækkefølge børnene sad i i skolen og spillede en stor rolle for, om eleverne kunne rykke op i næste klasse.
- Desuden får eleverne i folkeskolen først standpunktskarakterer fra 8. klassetrin. Og problematikken om fravær handler jo om elever på alle klassetrin.
- Jeg er enig med formanden for Danske Skoleelever, som for nyligt har udtalt, at det en myte, at karakter og test er det, som gør hele forskellen for elevernes velbefindende.

- Problemet er ikke en præstationskultur, men snarere en perfektionskultur.
- Den indebærer, at børn og unge skal være perfekte i alle situationer og på alle parametre.
- Det gælder ikke kun om at få topkarakterer hver gang, men også om at fremstille sig selv godt på instagram, have mange venner og gå i det rigtige tøj.
- Kravet om det perfekte efterlader lille rum til fejltrin og skuffelser.
- Jeg tror, at en del børn og unge knækker halsen i mødet med kravet om det perfekte.
- Derfor skal vi som forældre lære vores børn og unge at tackle modgang og håndtere det uperfekte.
- Og vi skal også være forsigtige med at sidestille perfektionskulturen med en præstationskultur.
- En præstationskultur handler om at kreditere dem, som gør det godt og om at udfordre eleverne, så de bliver dygtigere.
- Det har vi ikke i nogen nævneværdig grad i Danmark, når vi sammenligner med andre lande.
- Eleverne får karakterer og går til prøver og test, og det er udmærket.
- Vi skal ikke skærme børn, men lære dem, at præstationer og vurderinger er en del af livet.
- Tak for ordet.